

Zondag 22 januari 2017
- Week van Gebed voor de Eenheid -
dienst in de St. Andriesskerk
"Jouw hand, mijn glimlach"

Maryse Vernooy
ds. Pieter Goedendorp

opening

we zingen: "Jezus roept hier mensen samen" Iona 20 / Lied 975: 1, 2 en 3

groet

welkom

(Maryse Vernooy)

Van harte welkom in deze oecumenische viering aan het slot van de Week van Gebed voor de Eenheid.

Deze gebedsweek stond in het teken van verzoening en terugblikken op 500 jaar Reformatie. Met de slogan 'Jouw hand, mijn glimlach' wil de organisatie het thema concreet maken. 'Jouw hand, mijn glimlach' is een beeld van verzoening. Door elkaar een hand te geven is er fysiek contact en maak je het weer goed met elkaar. De reactie daarop, bijvoorbeeld een glimlach, laat zien dat verzoening van twee kanten komt. Het is aan ons om te reageren als iemand ons de hand reikt.

Het is 500 jaar geleden dat een vernieuwingsbeweging in de kerk een naam en een gezicht kreeg: Maarten Luther kaartte 95 stellingen aan en dat werd het begin van de Reformatie.

Voor Luther was de rechtvaardiging door geloof in Jezus Christus de kern.

Het is tragisch dat dit belangrijke besef toch een scheur door de kerk is geworden. Zou dat nu niet anders kunnen? Dat is in elk geval de focus van deze Week van Gebed.

Dankzij de Reformatie kwam er opnieuw aandacht voor de genade van God en voor het geloof in Jezus Christus. Christus heeft ons gered door de weg van het kruis te gaan. Het besef van de betekenis van het kruis overstijgt de verdeeldheid en brengt christenen bijeen. Wanneer het om dat centrum van het geloof draait is de herdenking van de Reformatie als "Christusfeest" gewoon in oecumenische verbondenheid te vieren.

In de deze dienst worden twee lijnen getrokken: aan de ene kant in het spoor van Maarten Luther de viering van Gods liefde en genade waardoor de mensheid met God verzoend wordt en aan de andere kant de pijn van de verdeeldheid van de Kerk, de verantwoordelijkheid daarvoor en de aansporing om stappen naar verzoening te zetten.

De Duitse kerken hebben de internationale week van gebed voorbereid. In Duitsland was de val van de Berlijnse muur in 1989 was de bekroning van een gebedsbeweging voor vrede die in gang was gezet in de Duitse Democratische Republiek (Oost-Duitsland). Mensen zetten kaarsen neer en baden om vrede. Een Oost-Duits politicus zei daar destijds over: 'We hadden voor álles een planning, we waren op álles voorbereid, maar niet op kaarsen en gebeden.'

We ontmoeten elkaar vanuit onze verschillende achtergronden zingend, biddend en luisterend naar Gods Woord rondom de liefde van Christus.

Wensen we elkaar een inspirerende viering toe!

vredegroet

we zingen: "Vrede van God"

schuldbelijdenis

loflied

we zingen: "Zingt van de Vader" GvL 381 / Lied 304

met de kinderen

openingsgebed

lezing: Ezechiël 36: 26-28

we zingen: "De Heer is mijn Licht" Gezangen voor de Liturgie 27: 1, 2 en 3 / Liedboek 27-B

lezing: 2 Korintiërs 5 14-20

we zingen: "Halleluja" Lied 338-b

evangelie: Mattheüs 5: 23-24

acclamatie

we zingen "U komt de lof toe: GvL 265 / Lied 339a

preek

(Pieter Goedendorp)

Dat gebeurt: je dwaalt door de plaatselijke supermarkt. Je komt bij de rekken achterin, waar je wat verder door de winkel heen kunt kijken. En dan zie je achterin, bij het brood, opeens iemand lopen waar je onlangs nog 'gedoe' mee had. Wat doe je? Duik je terug naar de groentenafdeling? Of tussen de dranken in. Of steek je dwars over en spreek je hem of haar aan? Ik kan me heel goed voorstellen dat je aarzelt. Je moet over een drempel heen als je contact wilt. Het goed maken vraagt wat.

Verzoening zoeken vraagt energie. Dat geldt voor veel in het dagelijks leven. En dat geldt zelfs ook tussen de leden van kerken, mensen die toch heel gewend zijn aan begrippen als 'verzoening'. We weten allemaal hoe ingewikkeld het tussen mensen en binnen families kan lopen. Mensen verschillen. En zelfs al ben je nòg zo op iemand gesteld, dan kan het toch gebeuren dat een vriendschap vastloopt. Of ook al kom je uit één gezin dan kun je nog soms zonder dat je het wilt recht tegenover elkaar uitkomen. Laatst vertelde iemand me nog hoe die wekelijkse bede 'Vergeef ons onze schulden zoals ook wij onze schuldenaren vergeven' voor hem de impuls was geweest om een meningsverschil in de familie bespreekbaar te krijgen - ook al had het tegelijk het uiterste van iedereen gevraagd!

Nu wonen we in één en hetzelfde dorp - en er zijn in ons éne dorp vier kerkgebouwen en nog meer kerken actief. We komen als dorpelingen elkaar op allerlei verschillende manieren tegen. En als *kerkleden* komen we elkaar tegen. En dan denken we tenminste één keer per jaar samen na over hoe we met elkaar optrekken; over de verschillen tussen de kerken en over de vraag hoe we elkaar bij alle verschillen ook kunnen *vinden* en *versterken*. Ja, dat *is* al zoiets. Want waar gaat oecumene over? Dat gaat *niet* over dat alle kerken het geloof op één en dezelfde manier moeten verwoorden of dat we in één kerkgebouw moeten passen. Dat kan niet. Verschillen *zijn* er, want *mensen* verschillen. Nee, de vraag is vooral of we elkaar in onze verschillen *accepteren*. Of we van elkaar iets kunnen aannemen. Dat de verschillen ons niet onverschillig laten. Let op, want zo zijn we tegenwoordig makkelijk geneigd te denken. Zo van: 'Iedereen heeft zijn eigen verhaal, het maakt toch niet uit. We moeten tolerant zijn, toch?' Maar het *wegdenken* van verschillen maakt *onverschillig*. En onverschilligheid *vervreemdt* ons van elkaar. Het is de dood in de pot voor een samenleving. Nee, verschillen

zijn er wel degelijk. En er zijn zelfs verschillen waar we last van hebben. Laten we dat maar erkennen. Maar laten we daarna door *open* met elkaar op te trekken in een veelkleurige samenleving ook de rijkdom van het evangelie uitdragen. Op die manier is de veelkleurige oecumene een opdracht die tegen onze tijdgeest ingaat!

Zo komen we dus als kerken in Leersum één, twee keer per jaar op zondag samen en proeven we *in verbondenheid* de verschillen. En variëteiten *proef* je! Het kan niet anders of het voelt voor een protestant vandaag onwennig om de dienst met een bel te beginnen. Maar voor een katholiek, ook al zijn jullie hier vandaag ‘thuis,’ blijft de liturgie onaf, want we delen het lichaam van de Heer niet. En dan is de vraag of je dat ten diepste van elkaar kunt hebben zonder er omheen te lopen. Of je elkaar kunt accepteren in je verschillen.

Paulus heeft het daarover in zijn tweede brief aan de Korintiërs, waaruit we lazen. Voor de Duitse christenen die de liturgie voor deze internationale week van gebed maakten, draait hun opzet om dat stukje van Paulus. Je merkt op meer momenten de Duitse vingerafdruk in deze dienst. Bij die muur bijvoorbeeld. Ze hebben er weet van gehad hoe een muur hele werelden scheidde. Een verdeeldheid, *die te overwinnen was*. Tegenstellingen, die te *verzoenen* zijn. En daar gaat de apostel Paulus juist op in, in die brief aan de gemeente van Korinte. Een gemeente die nog niet eens zo lang bestond. De kerkgeschiedenis moest nog van start gaan! Maar tegelijk was het al gauw spannend daar. Blader maar eens terug in je bijbeltje en je leest van het wantrouwen. En van kritiek op de apostel Paulus zelf. Wat dat betreft is er in al die eeuwen weinig nieuws onder de zon. Of je nu in 56 na Christus leeft -de tijd van Paulus- of in 2017: wantrouwen, argwaan, achterdocht...

Niets nieuws onder de zon, zeg ik. Nee, op de keper beschouwd *zijn* de grote thema's van het leven: harde woorden, knallende deuren, schuld, zonde, het weer goed maken en dat lukt dan niet - verzoening dus, die niet tot stand komt. Het zijn de grote thema's van het leven en dus ook van het evangelie. Want het gaat in de bijbel doorlopend over de manier waarop mensen kunnen leven en samenleven naar Gods wil. Over God die het beste wil voor mens en wereld.

Over wat God wil gesproken: er was een tijd dat -met je eigen feilbaarheid voor ogen- de meest wezenlijke vraag die je je als mens te stellen had was: ‘Hoe kan ik het ooit goed doen voor God?’ ‘*Hoe krijg ik een genadig God?*’ Dat was de vraag van iemand als Luther. Het was *de* vraag in de tijd van de Reformatie. Het was de vraag van mensen die gebukt gingen onder de last van zonde- en schuldbesef en onder de dreiging van een toornige, onverzoenbare God. Moest je je heil *verdienen* of het *kopen*? Dat was de ‘*trigger*’ waar Luther door in conflict kwam met de kerk. Nou is die vraag naar een genadige God vandaag de dag een beetje achterhaald, wordt er wel gezegd. Hij komt uit een tijd dat het voor iedereen helder was dat God bestaat! Dat was het grote verhaal dat alom werd gedeeld. Maar vandaag werkt dat niet meer zo. Tegenwoordig is de grote vraag of God wel bestaat. En dan daarna: ‘Kun je die God –als Hij al bestaat– ook voelen en ervaren?’ Maar ook al is het geloof in het bestáán van God in onze tijd helemaal niet meer zo vanzelfsprekend, dat betekent nog niet dat die oude vraag er niet toe doet. Immers: de grondthema's uit ons leven zijn dezelfde gebleven. We kunnen het verdringen, maar je botst er overal tegenop: verantwoordelijkheid, tekortschieten, zonde, schuld, argwaan, verzoening. Hoe kan dat ooit goed komen?

Ook al scheiden haast twintig eeuwen kerkgeschiedenis ons van elkaar: het antwoord dat Paulus vond is de moeite waard. Paulus ligt niet makkelijk bij tegenwoordige bijbellezers. Hij geldt als een man van moeilijke woorden. Maar als je achter zijn brieven kijkt, dan zie je wel een man met een hart en een ziel. Je merkt zijn gedrevenheid. Je proeft zijn persoonlijke geraaktheid. Want hij is echt aangeraakt door God. Dat is een bekend verhaal. Het gebeurde

toen hij op weg was naar *Damascus*, maar tegen *Jezus* aanliep. Hij had Jezus wel gekend uit de verhalen. Hij was erbij geweest toen een vurig volgeling van 'm werd gestenigd. Hij was zelfs vol ijver voor de God van Israël christenen gaan vervolgen. Maar Jezus brak daar dwars doorheen. Het verhaal staat in geuren en kleuren in het boek Handelingen: onderweg naar Damascus heeft Paulus een overweldigende ervaring en krijgt daarna een opdracht. Hij moet het evangelie van Jezus verkondigen! Hij moet vertellen over de verzoening. En hij kàn er ook niet meer over zwijgen omdat het in zijn *eigen* leven zo'n omwenteling was! Voortaan wordt hij gedreven door de liefde van Christus. Voor hem staat dat als een paal boven water. Hij schrijft er in 2 Korintiërs over: *'Wat ons drijft is de liefde van Christus, omdat we ervan overtuigd zijn dat één mens voor alle mensen is gestorven, waardoor alle mensen zijn gestorven.'* Dat zegt Paulus, die christenvervolger was! Maar nu leeft hij een totaal ander leven. Hij is 'gezant van Christus'. Ambassadeur voor het goede doel. En zijn grote doel? Dat mensen Christus leren kennen, zodat ze niet meer *zelf gebukt* hoeven te gaan onder het *gewicht* van wat er mis kan gaan tussen mensen. Die loden last heeft God *weg* getild. Namens Christus spreekt Paulus dan z'n lezers aan - hij vraagt - 'Laat u met God verzoenen.' Maak het goed - met God en met elkaar.

Maak het goed met God en met elkaar... Jezus, goed Joods, zegt in het evangelie vandaag: 'Als u bij het altaar komt en u hebt iets tegen uw naaste, verzoen u met hem, maak het *eerst* in orde...' Paulus draait het om. Hij is van *nà* Christus. Hij zegt *'Het oude is voorbij, het nieuwe is begonnen. Dankzij Jezus weten we dat het goed zit naar God.'* En dan kijkt hij naar de gemeente, naar de kerk, om te zien hoe dat daarin doorwerkt...

En... hoe werkt dat door onder ons? Ik denk: het kan al heel eenvoudig beginnen, doordat je als christenen erkent dat kerken in al hun verschillen toch ook allemaal iets van de veelkleurige rijkdom van de liefde van Christus belichamen. Maar daar houdt het niet op. Het gaat immers om 'alle mensen'. Verzoening is geen leerstuk van Paulus. Verzoening is een *leefstijl* waar Paulus zelf in wil staan en waarvoor hij ons probeert te winnen...

Verzoening zoeken vraagt wat van je, zei ik aan het begin. Of je nu praat over bereidheid om andere mensen iets te vergeven of over openheid voor wat of wie je vreemd is: het evangelie moet je vaak even over een drempeltje helpen zodat je hart zich kan openen. Ons instinct heeft iets afwachtends. Uit onszelf zijn we bang voor wat onbekend en vreemd is. En het vraagt om nadenken, om beschaving en ook geloof om anders te reageren. Maar het is te leren. *Met* elkaar en *van* elkaar kunnen we het leren...

koor: "Lead me Lord"

gebeden, afgesloten met het 'Onze Vader'

collecte

we zingen: "Abba Vader..." Lied 886: 1 Engels, 2 Nederlands

tenslotte

zending en zegen

slotlied

we zingen: "Ga met God" Lied 416: koor 1, allen 2, 3 en 4